

که در عدلیه مطرح بود بالاخره بمحض فرغ رجوع شد و از معترض شرع حکمی صادر شده است که بنده قرائت می کنم (اداره جلیله اجرا)

در موضوع تظلم آقای میرزا علی محمدخان از حضرت والا شاهزاده کامران میرزا بمدهای مبلغ چهل و پنج هزار تومان که در تاریخه شوال ۱۳۲۸ عرض حال به محکمه بدایت حقوق طهران (شعبه نایب) تقدیم داشته و در تاریخ ۲۶ جمادی الاولی ۱۳۲۹ رسیدگی بدعوی مزبور احاله به معترض آقای آقا حسین نجم آبادی شده و آقای میرزا علی محمدخان یک ظفری ورقه از معترض معظم له مورخ بتاریخ ۱۷ جمادی الاولی سنه ۱۳۳۱ بمحکمه تقدیم داشته که خلاصه مفاد آن این است: (که چند فقره دعوی آقای آقا میرزا علی خان شاهزاده کامران میرزا طریق فصل بعد از مدت های مدید از رسیدگی معترض بتخلف شاهزاده معظم و با خلف آقا میرزا علی محمدخان در صورت رد بدین بسوی معزی الیه و نسبت بمعضی از فقرات معترض بتخلف آقا میرزا علی محمدخان و یا رد شاهزاده بدین را و اتیان شاهزاده معظم است) حاصل این است که محمدخان نوشته اند طریق فصل دعوی منحصرا بتخلف و اختلاف است و راجع بدعوی مال الاجاره شاهزاده میرزا علی محمدخان مرقوم داشته اند که بموجب اقرار مکرره آقا مهزنا محمدخان موازی نهصد خروار غله بدمی آقا میرزا علی محمدخان است شاهزاده که در صورت دعوی آقا میرزا علی محمدخان از بابت مقربه مشارالیه احتساب خواهد شد و در صورت عدم ثبوت نهصد خروار غله مقربه ملازمی مشارالیه خواهد بود این حکمی است که از معترض صادر شده است که در آنجا میرزا علی محمدخان یک دعوائی معادل چهل و پنج هزار تومان به شاهزاده امیر کبیر اقامه نموده و شاهزاده امیر کبیر هم در همان معترض اقامه دعوی مال الاجاره بمیرزا علی محمدخان کرده است نسبت بادهای میرزا علی محمدخان بر امیر کبیر حاکم شرع می نویسد که قضیه موکول باین است که در یک قسمت میرزا علی محمدخان اتیان قسم بکنند یا بر شاهزاده رد بکنند و در یک قسمت هم امیر کبیر اتیان قسم بکنند یا بر میرزا علی محمدخان رد کنند در قسمت دعوی امیر کبیر هم بر میرزا علی محمدخان همانطور که در این حکم نوشته است معادل نهصد خروار غله بردار آن بابت محسوب شود و اگر ثابت نگردد برعهده او است که بدهد در نتیجه محاکمه هم که میرزا علی محمدخان در محکمه کرده بود خواست مدعا به او تأمین بشود و از محکمه قرار می راجع بتأمین مدعا به صادر شد که شروع کردند آنرا اجرا کنند ولی چون این

قرار در چندین سال قبل صادر شده بود یعنی در سنه ۱۳۲۹ صادر شده بود و در آن وقت هم عدلیه مثل حالیه نبود که ترتیب صحیحی داشته باشد این فرار کاملاً بموقع اجرا گذارده نشده است علت اینکه فرار تأمین مدعا به اجرا نشده بود این بود که این قرار عبارت بود از اینکه یک قسمت از املاک امیر کبیر در مقابل ادعای میرزا علی محمدخان توقیف شود و بایستی فرار بشخص امیر کبیر ابلاغ شده باشد ولی در موقعی که وزارت عدلیه خواست این قرار را اجرا کند ملاحظه شد که برهائیا و کدخداهای دهات امیر کبیر ابلاغ کرده اند و این توقیف نامه ایست که برهائیا مهر کرده اند و در بعضی جاها هم بجای مهر جای انگشت است و این توقیف نامه بصاحب ملک باغ ابلاغ نشده است فقط برهائیا ده کدخدای ده آن را رؤیت کرده اند در آن جامی نویسد امیر کبیر املاک خود را منتقل بدیگری نکنند و البته الزامی که برهائیا کرده باشند ربطی بالزام صاحب ملک ندارد آقای امیر کبیر هم این املاک را چند ماه بعد از توقیف ظاهری بدیگری منتقل کرده است و سابقاً هم این مطلب در مجلس مطرح شد و رجوع بکمیسیون هریض کردند و کمیسیون هریض هم به استحضار چند نفر از اعضای کمیسیون عدلیه یک رأی هائی در این باب دادند ولی وزارت عدلیه بموجب این توقیف نامه هیچ الزامی بشخص امیر کبیر نمی تواند بیاورد و تا بحال نتوانسته است و نخواهد توانست املاکی را که علی الظاهر توقیف بنده بود و امروز بدیگری منتقل شده است آنها را دوباره توقیف کند و این مسئله بهمین طریق هست و این قسمت هم که بشرح رجوع شده است از حوزه عدلیه خارج شده است و باید برود در معترض شرع محاکمه کند و هر حکمی که از معترض شرع چه راجع بمیرزا علی محمدخان و چه راجع به امیر کبیر راجع بنهصد خروار غله صادر شد اجرا می شود و عدلیه مأمور اجرای احکام شرع است و اگر مهزنا علی محمدخان هم بخواند آن قرار را تأمین تعقیب کند می بایست مجدداً املاک دیگری را ارائه دهد و از عدلیه تقاضا کند آنها را توقیف کند و چون مدعا به همین نیست و ممکن است املاک دیگری توقیف شود اگر همین معین بود موضوع دیگری داشت ولی چون یک وجهی ادعا کرده است البته هر وقت اموالی برای امیر کبیر ثابت کرد بجای اموال سابق اموال دیگر او توقیف میشود و محکمه هم اجرا خواهد نمود ولی برای اینکه می دانم این مسئله بقدری اهمیت پیدا کرده و غالباً در برابر اطراف این امر صحبت هائی شده است و شاید در اطراف این جواب بنده هم یک صحبت های مفصلی بشود این است که بنده عرض می کنم هیچ وسیله قانونی برای اینکه این قرارها بین مدعا به که بشخص امیر کبیر ابلاغ نشده اجرا شود

نیست و عدلیه نتوانسته است و بعد هم نخواهد توانست همین آن املاک را توقیف کند و باز هم عرض میکنم یک صحبت هائی در اطراف این قضیه می شود و شاید نسبت به خود بنده هم تهت هائی بزنند ولی چون حقیقت است عرض میکنم امروز عدلیه نخواهد توانست آن اموال را توقیف کند و همانطور که سابقاً هم با آن همه اصراری که در این امر داشتند نتوانستند آن اموال را توقیف کنند زیرا آن توقیف نامه بشخص امیر کبیر ابلاغ نشده که بتوانیم بگوئیم امیر کبیر ملتزم شده است حال بنده وارد در این قسمت ماده قانون عدلیه که میگوید اگر در این موارد یک ملک توقیف فروخته شد فروشنده رایبیک مدت حبس محکوم می کند نمی شوم و بر فرض اینکه قرار توقیف شخص او هم ابلاغ شده بود و یک الزامی در مقابل عدلیه بر عدم انتقال داشت تازه ممکن بود آن ماده در باره اش اجرا شود ولی چون نه از نقطه نظر اجرای این ماده هم هیچ الزامی بر شاهزاده امیر کبیر نبوده است این ماده هم در مورد ایشان نمی تواند بموقع اجرا گذاشته شود و عجلالتا عدلیه نمی تواند بگوید آقای میرزا علی محمدخان منفرد محق است یا نه و حکمی که از عدلیه صادر شده بود و معادل چهار هزار تومان و کسری بود او را اجرا می کند ولی قسمتی که به معترض رجوع شده است هنوز نتیجه آن معلوم نیست و در این جا همین قدر می گوید - که مهزنا علی محمدخان یک دعوائی دارد که باید به حلف و اختلاف تمام شود و نسبت بادهای امیر کبیر هم به میرزا علی محمدخان باید از هنده بر آید و در صورتیکه ادعای خود را ثابت کرد از آن بابت محسوب خواهد شد

رئیس - چون فده برای مذاکرات کافی نیست جلسه را ختم می کنیم (مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک
جلسه ۱۸۱
صورت مشروح مجلس
یوم یکشنبه یازده قوس
۱۳۰۱ مطابق سیزده
ربیع الثانی ۱۳۴۱
(مجلس دو ساعت و نیم
قبل از ظهر بریاست
آقای مؤتمن الملک تشکیل
گردید)

(صورت مجلس یوم شنبه دهم قوس را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)
رئیس - در صورت مجلس ایرادی نیست؟
(اظهاری نشد)
رئیس - صورت مجلس تصویب شد.

آقای حاج مخبر السلطنه (اجازه)

حاج مخبر السلطنه - بندر امیر بساروق و آب انبار از وزارت مالیه یک سوآلی دارم اگر اجازه می فرمائید عرض کنم.

رئیس - مرقوم فرمائید برای ایشان فرستاده میشود. بودجه عدلیه مطرح است.

آقای شیخ الاسلام (اجازه)

شیخ الاسلام - راجع به بودجه عدلیه بنده باز در سهم خودم از اعضاء محترم کمیسیون بودجه راجع به ما مطلب اظهار تشکر می کنم. اول در ضمن اسقاط اداره مستشاری که واقفاً جای خیلی امتنان و تشکر است مثل اینکه آقایان اعضاء کمیسیون بودجه واقفاً اصلاح داده اند فیما بین ایرانیان و اداره مستشاری را برای این که ایرانیان از این دوست هزار تومانی که در ظرف دوازده سال خرج اداری مستشاری نموده اند هیچ فایده نخواهند و اداره مستشاری هم دست از گریبان ایرانیان بردارد.

مطلب دوم که موجب تشکر شده است این است که در بودجه یک وجهی گرچه خیلی قلیل است برای معاضد رسمی منظور شده است در واقع این معاضد رسمی در این کتابچه های عدلیه منحل شده بود که بچسک در مقام اجراء و عملش نبود حالا باید اظهار تشکر کرد که یک اسمی از ایشان در بودجه آمده است اگر چه جای تأسف است که از ۷۶۷۸۸ تومان فقط (۱۲۳۶۰) تومان برای معاضد رسمی منظور شده است و حال آنکه ریشه وزارت عدلیه قضات عدلیه است و اگر ریشه آن اصلاح نشود این وزارت عدلیه مثل یک بی روی آب است و فایده ندارد باید مسئله قضات عدلیه را صحیح کرد حالا فرق نمی کند با در خارج باشد منظور این است که این مطلب هم تشکر دارد هم تاسف که در تمام مملکت در معترض آن هم فقط در تهران بخصوص یک چیزی هم که انتشار دارد که حالا تمدناً دعاوی مردم را رجوع می کنند بعضی معاضد غیر صالحه که سبب بلند شدن صدای مردم می شود مطلب سوم که موجب تشکر بنده است این است که فقیه در صلح های ولایات نبود و حالا منظور شده است ولی باز این هم یک نکته دارد که موجب نگرانی است و آن این است که برای امین صلح و فقیه صلح صد تومان در ماه معلوم شده و هیچ حقوق این دونه تفکیک نشده و بنده مخالفم از این که بگویند هشتاد تومان حقوق امین صلح و بیست تومان برای فقیه صلح هر وقت هم گفته شود که چرا صلح فقیه ندارد بگویند هیچکس بایست تومان حاضر نهد و انشاء الله وقتی که داخل در شور مواد شویم بنده

پیشنهاد می کنم که حقوق این دو نفر تفکیک شود حالا چون بنده راجع باین سه مسئله تشکر دارم اظهار يك مخالفت های اساسی نمی کنم عقیده خودم را راجع ببودجه عدلیه بمرض آقایان رسانیدم حالا آخر سال است و هیچ معقول نیست کسی عنوان کند این است باین که عقیده دارم این بودجه برای عدلیه زیاد است ولی چون دیروز این کتابچه بمن رسید نتوانستم مطالعه کنم و ببینم از کجای آن می شود صرفه جوئی کرد ولی انشاءالله شور درمواد اگر چیزی بنظرم رسید عرض می رسانم ولی عجلتاً بحدس و سؤال قناعت نمیکنم یکی اینکه راجع باین برگشت ها تشکیلات جدید را ششماه موضوع کرده اند و حال آنکه سه ماه بآخر سال باقی مانده و يك مبلغ همده که تقریباً هشتاد پنج هزار تومان است تفاوت این سه ماه است که بعقیده من باید از آن باقی که برای این کتابچه معین شده است این هشتاد هزار تومان هم کسر بشود بنده منتظر بودم که بعد از آن که حضرت رئیس می فرمایند بودجه وزارت عدلیه مطرح است آقای مخبر با آقای معاون توضیح بدهند که سه ماه دیگر هم از این بودجه برگشت خواهند کرد حالا هم سؤال میکنم جهت اینکه سه ماه برگشت ننموده است چیست؟ مطلب دیگر اینکه نه نفر از ما ورین احضار را خارج کرده اند همیشه سنک بدر بسته می خورد این ها قبل از این که بنده به اصفهان بروم تظلم و شکایت می کردند می خواستم ببینم این بیچاره هم جزو این سیصد و هشتاد هزار تومان که علاوه منظور شده است منظور شده اند یا بازم این بیچاره ها راحت نشده و باید بازم باین در و آن در بروند.

معاون وزارت عدلیه - نسبت

بتوضیحی که آقای شیخ الاسلام میخواستند همین قدر عرض میکنم که این بودجه در اواسط سال از کمسیون گذشته است و در هر صورت باید کامل باشد و از يك میزان از بودجه در يك مال خرج نشده است دلیل نیست که از بودجه خارج شود برای اینکه بودجه کامل باشد باید بودجه سالیانه ترتیب داده شود و اگر يك مخارجی که پیش بینی شده است معنی برای خرج آن پیدا نشود البته از بودجه برگشت خواهد کرد البته اگر يك مهاکمی در ششماه اول سال دایر نبوده است همان ششماه از بودجه برگشت خواهد کرد و چون آن وقت ششماه گذشته بودش ماه پیش بینی شده بود و حالا چون نه ماه گذشته است نه ماه برگشت می کند و اگر تا آخر سال محلی برای خرج پیدا نشد تمام دوازده ماه برگشت خواهد کرد ولی برای اینکه ترتیب بودجه کامل باشد ولو اینکه ادارات در ظرف ششماه یا تمام سال هم دایر نباشند برای حفظ اصل بودجه این طور منظور گردیده است و در صورتیکه محل خرجی

پیدا نشود چه در ظرف ششماه وجه در ظرف یکسال در صندوق مالیه باقی خواهد ماند در باب آن ۹ نفر که فرمودند آنها جزو این بودجه نیستند وزارت عدلیه يك پیش نهاد دیگری کرده و در کمسیون بودجه موافقت نکردند برای اینکه کمسیون اساساً عقیده داشت باشخاصی که خدمت نمیکنند نباید حقوق داد.

رئیس - آقای دستغیب

(اجازه)

آقای سید محمد باقر دستغیب - بنده ازدو جهت باین بودجه مخالفم یکی در اصل تشکیلاتش زیرا اساساً عادلانه نیست برای اینکه بیشتر تشکیلات در مرکز است و گویا همچو تصور شده است که بایستی همه تشکیلات فقط برای طهران باشد سایر ایالات و ولایات يك چیز خیلی جزئی برایشان منظور شده و بنده مخالف نیستم که مرکز يك امتیازی داشته باشد البته مرکز باید باشد و البته معلوم است یکجائی که محل و مقر دولت است باید وزارت خانه و محکمه تمیز دارا باشد ولی یکمده از ایالات و ولایات ایران هم باید محکمه استیناف داشته باشند و یکمده از ولایات باید محکمه بدایت داشته باشند و هیچ در این جا ملاحظه جغرافیائی نشده مثلاً در قمشه که محکمه ابتدائی ندارد یا بندر لنگه که محکمه ابتدائی ندارد و در اوشان باینک میزان که ممکن هست در آنجا بصلحیه رجوع میشود ولی اگر از دوست و پنجاه تومان تجاوز کرد مثلا کسی که سیصد تومان ادها داشته باشد از بندر لنگه باید بروید و شهر و از بندر لنگه تا بوشهر که راه خشکی ندارد و اگر هم باشد کسی از آن راه نمی رود باید چقدر خرج کند که از بندر لنگه بروید بوشهر که در آنجا شکایت بمحکمه ابتدائی کند یا در قمشه که محکمه صلحیه است اگر يك نفر بیشتر از میزان که صلحیه باید رسیدگی بکند ادعائی داشته باشد باید یا بروید باصفهان و یا بشیراز یا آباءه اگر محکمه ابتدائی داشته باشد نمی داند دارد یا بندر لنگه یا قصبه که کوچک است در حالتیکه سکنه اش زیاد است چه بکنند و مراجعه خودشان را بکجا رجوع کنند که احقاق حق آنها بشود مرکز محکمه ابتدائی دارد استیناف دارد نیز دارد محله بمحله اش صلحیه دارد و البته چون مرکز است باید ترجیح داشته باشد ولی تاچه درجه آیا تا اندازه که تصور کنیم ایران فقط شهر طهران است و سایر ایالات و ولایات از حقوق مدنی محرومند و هر چه راحت و آسوده گی است برای مرکز است و برای ولایات هیچ منظور نشده مثلاً استیناف اصفهان را برداشته اند وقتی استینافش را برداشته اند چه بکنند؟ مدعی و مدعی علیه که محتاج باستیناف است چه بکنند؟ تمیز

را قبول کردیم که باید در مرکز باشد ولی اصفهان که شهر بزرگی است تا برسد بقصه یا آباءه یا کاشان و قم باید استیناف آن بطهران و یا بشیراز مراجعه شود. در تشکیلات هیچ نسبت با ایالات و ولایات اصلا تساوی منظور نشده مثلاً در اینجا که ملاحظه می کنیم می بینیم چه صلحیه ندارد در صورتی که يك قصبه بزرگی است و اگر اهالی آنجا مرافعه داشته باشند باید کجا بروند از جهرم تا شیراز فاصله زیادی است همین طور لار و فسا و داراب آنها از حقوق مدنی محرومند آن ها را نباید ملاحظه کرد عدالت فقط منحصر بطهران است آیا اهالی آذربایجان و فارس و ساکنین سایر شهرها ایرانی نیستند؟ که نباید از این آب و خاک استفاده کنند تا ما را که نمی شود انحصار بطهران داد حالا برای استحضار آقایان بودجه را می خوانم ملاحظه بفرمائید تمام برای طهران تخصیص داده شده است

فصل اول - تشکیلات مرکزی دائره وزارت - امور قضائی اداره اجراء دیوان عالی تمیز - دیوان استیناف - محاکم ابتدائی محاکم صلح مختصاصی آن وقت در سایر ولایات فقط در فصل دوم می نویسد مرکز استیناف - آذربایجان - فارس - خراسان - کرمان - خوب اگر کسی يك فرسخ باصفهان مانده کار استینافی داشته باشد باید بفارس برود یا بطهران مابین شیراز و طهران لازم است يك محکمه استینافی باشد و همچنین برای شیراز و نیشابور و بوشهر و بندر يك محکمه ابتدائی قائل شده اند البته آن وقت بندر - عباس و بندر لنگه يك صلحیه خواهند داشت آن وقت اگر يك محاکمه علاوه بر میزان صلحیه داشته اند چه باید بکنند گویا آقایان وزارت خانه که این بودجه را تصویب کرده اند مثل قانون انتخابات که مراعات دوره جغرافیائی را نکرده در اینجا هم مراعات نشده آن وقت يك بیچاره بندر لنگه که بطور بروی بوشهر و قفقز حوزة های ابتدائی هیجده تا منظور شده است را با دوزنجان و قزوین شاهرو و سمنان قم و ساوه و یزد و همدان و بروجرد الی آخر آن وقت سایر محله های دیگر محاکم ابتدائی ندارد معنی آن این است که باید از حقوق مدنی محروم باشند حالا برویم بر صلحیه ها که در قمشه - قمشه - محکمه صلحیه دارد اگر محاکمه بدایتی پیدا کرد باید کجا برود همین طور قزوین آباد و جهرم يك وکیل دارد حوزة انتخابیه اش کجا است یکی دیگر مسئله بودجه اش است بنده جسارت نمیکنم بمقام وزارت و بمقام معاونت که از آنجا شروع کنم و بگویم زیاد است برای اینکه مکرر عرض کردم حالا هم عرض میکنم که از مقام وزارت یا ثباتی و غرض از حقوق دادن چیست؟ فرض یا اهاشه

هست یا تجمل و یا ذخیره است از این سه حال بیرون نیست پس اگر غرض اهاشه هست که زیاد است اگر غرض ذخیره است که حقوق تقاعدی دارد و اگر تجمل است عرض می کنم لازم نیست تعجب اینکه بفرمایش آقای شیخ الاسلام وقتی می خواهند بودجه کسر کنند اول از حقوق پیش خدمت ها و مستخدمین جزء کسر میکنند ولی هفتصد تومان می کسر نمی شود از دو دست و پنجاه تومان کسر نمی شود خاصه يك کلمه هم اینجا دارد که وقتی ملاحظه کردم بعقیده مضحك بود و خنده ام گرفت اینجا می نویسد هفتصد و پنجاه تومان همه ماه گرفته می شود نمی فهمم چه معنی دارد خوب است این راهم جزو دو دست و پنجاه تومان کنند و بگویند سیصد تومان از طرف دیگر مقایسه میکنم بودجه ولایات را با بودجه مرکز و وقتی نگاه می کنیم باینکه قبول داریم که باید بودجه مرکز زیاد باشد ولی تا چقدر بودجه طهران که ولایت است و ایالت نیست چقدر باید زیاد باشد فرض می کنیم و می گوئیم بایستی ده هزار تومان زیاد باشد چرا برای اینکه وزیر - معاون محکمه تمیز و هزار خصوصیات در اینجا هست که باید بودجه اش زیادتر باشد ولی چقدر ده هزار بیست هزار سی هزار تومان بس است و هر چه خواستم تناسبی بین بودجه طهران و سایر ولایات و ایالات بود هم و تصور کنم اصلاً بفکرم نرسید که چه قدر باید از بودجه سایر ولایات زیادتر باشد بنده می بینم يك بودجه هنگفتی برای تهران پیش بینی کرده اند و از قرار معلوم گویا اهالی ایالات و ولایات همه جای ایران باید خرج راحتی اهالی طهران را بدهند نمی گویم طهران نباید راحت باشد البته باید راحت باشد و امتیاز هم داشته باشد ولی بدرجه که سایر اهالی ایالات و ولایات و رها یا و آن اشخاصی که صد ایشان کمتر بلند می شود و ابداً صد ایشان با اینجا نمیرسد صد ایشان بلند بشود بر سر قدم بس جدهام فاطمه علیه السلام صدایش نمیرسد

حالا نباید ملاحظه و تصور حال آنها را کرد نباید بدو گفت حالا که تو محکمه استیناف تمیز و ابتدائی نداری لااقل محکمه صلحیه داشته باش؟ لااقل در نزدیک بهم دیگر در این دهات و شهرها و قصبیات صلحیه تأسیس نمایند آخر اینها بشوند ایرانی هستند و باید در ایران زندگانی کنند و بعضی چیزها دیگر هست که بنده ملتفت نمی شوم .

مثلاً ماده ۱۹ مدرسه حقوق است برای دارالانشاء می نویسد رئیس دارالانشاء معلم فقه و معلم محاکمات حقوقی منشی و محاسب و پیش خدمت و سرایدار فوق العاده و دفتر قراول و ملزومات و روشنائی و سوخت

زستان، لباس پیشخدمت و سرایدار، تعمیرات اثاثیه. آبرونان تلفون گرا به خانه خوب این مدرسه حقوق است نمی دانم اصلاً مدرسه حقوق چه چیز درس میدهد؟ سابقاً عرض کردم بعضی چیزها است که بنده عقیده دارم که نباید باشد ولی این را بنده نمی گویم نمی دانم که مدرسه حقوق چه درس می دهد؟

آیا حقوق بین المللی درس میدهد یا حقوقی که راجع به عدلیه ایرانست درس داده میشود که یک آدمی در آنجا درس خوانده باشد وقتی که بیرون آمد بتواند مثلاً رئیس عدلیه فلان قصبه بشود یا رئیس بدایت فلان ایالت یا ولایت بشود این است هلت مخالفت بلاوه اینجا نوشته شده است معلم فقه نمی دانم کی است که درس فقه می دهند اساساً نمی دانم این مدرسه از کجی تأسیس شده است یک سال است دو سال است نمی دانم چندسال است در هر حال آقای مغیر توضیح بدهند از وقتی که تأسیس شده است تا اکنون چند سال است و آیا از این مدرسه کسی تاکنون بیرون آمده است که حالا سزاوار باشد و ریاست ابتدائی یا استیناف عدلیه های ولایات را باو بدهند اگر بیرون آمده اسم می برند که تصدیق کنم و اگر بیرون نیامده باشد و این مدت هم تأسیس شده است چه فایده دارد؟ و اگر می خواهند از حالا درس بخواهند بنده عرض می کنم لازم ندارم برای این که اگر یک وقتی بخواهند چیزی یا قانونی بنویسند قانون جزای عرفی می نویسند که لغو شده این را بدوسه نفر چهار نفر پنج نفر مجتهد مراجعه کنید و بگوئید آقا شافعه مذهب جعفری عرائر چه کنید ماهمان را بوقع اجرا میگذاریم دیگر مدرسه حقوق برای مملکتی که درس فقه و اصول لازم دارد لازم نیست بعدالله ما سواد داریم و عالم و مجتهد بعلم فقه داریم ناره که درس میدهند و قانون مطابق اسلام می نویسند زیرا آنها اگر بخواهند برخلاف قانون اسلام و مذهب جعفری قانون بنویسند اینکه قانونیت ندارد و باید هر قانونی که وضع می شود مطابق قانون اسلام باشد و این را باید یک نفر دو نفر از مجتهدین بشنوند فقه را ترجمه کنند و بدست مردم بدهند دیگر این مغارج برای چیست؟ بنده نمی فهمم علاوه بر این بنده بعضی از اقلام را هم حقیقتاً زائد می دانم اگر قدر را بالاتر بگذاریم می گویم که چه این تحصیلات برای ایران در حالی که حقیقتاً اول مسئله که در اساس مشروطیت رکن رکن هر مملکت است فقره قضائیه است که مقدم است برای اینکه بسط عدالت فرع بر اهمیت این قوه است البته اگر این قوه بسط پیدا کند رعایا اغبایا ایمان همه را مشمول می شود و دیگر لازم نیست بنده بسط بدهم این قضیه را با وجود این که بنظر

بنده این تازه دو اشکال دارد که چه بعضی این که اظهار کنم آقایان تکذیب میکنند معذرت می گویم برای این که اگر بیرون رقیبم خواهیم دید که صحیح است و آن این است اولاً که حکام هنوز مداخله در امر حقوق می کنند و نمی گذارند مردم به عدلیه رجوع میکنند و دیگر این که در عدلیه از مردم حقوق میگیرند چون از جمله اشخاصی که عقیده دارد که عدلیه باید مجانی باشد و از مردم حقوق نباید بگیرند بنده هستم که می گویم عدلیه برای مردم باید مجانی کار کند دولت باو حقوق بدهد و عشریه و سایر یولهای که بعنوان مختلفه از مردم می گیرند موقوف شود برای این که دولت با آنها حقوق داده و عنوان رشوه و ارتشاه باید از میان برود برای اینکه دولت برای آنها بودجه معین کرده است

آن وقت وقتی مجبور شدند نمی توانند تغلی نمایند و اگر این طور نشود آن وقت یک نفر از موکلین من مثلاً از تهران یا بندر عباس یا شیراز از من سؤال می کند این بودجه را که شما تصویب کردید برای چه بوده از من هنوز عشریه می - خواهند این برای چیست؟

آن وقت بنده مجبورم که هر روز پشت سرهم سؤال کنم از وزیر داخله مثلاً که آقا برای چه فلان جا عشر گرفته خواهم که عشریه و احضاریه و سایر یول هائی که می گیرند موقوف شده باشد؟ بدیهی است که موقوف نشده و هنوز این یولها را می گیرند و بساین زودی ها هم تصور می کنم نتوانند موقوف نمایند بنا بر این اگر بنا شود که این بودجه را من تصویب کنم بعقیده خودم یک ظلمی کردم و بنده نسبت به هم و نظریه خودم یک ظلمی کرده ام و بنده نسبت به هم نظریه خودم این را ظلم می دانم بنظر به آقایان کاری ندارم و در خانه باز هم می گویم اگر این بودجه را من تصویب کنم یک ظلمی بودم کلین خود کرده ام و از این جهت است که مخالفم

معاون وزارت عدلیه

قسمت از فرمایش آقای دست فیض اخو دم هم تصدیق دارم که می فرمایند از نقطه نظر جغرافیائی برای مملکت ایران این بودجه درست تقسیم نشده است بنده هم تصدیق می کنم که اگر بخواهند تقاضات کاملی بشود و عدوم مردم ایران بیک اندازه منتعم بشوند بایستی اقلاً در ایران یا نوزده محکمه استیناف تشکیل شود ولی یک اصل در مجلس اتخاذ شد که بایستی بقدر مایمکن از بودجه تقلیل کرد پس وزارت عدلیه و کمسیون بودجه بین معظور واقع شده از یک طرف رعایت این اصل که باید از بودجه تقلیل شود و از طرف دیگر

آیا بطور یک قسمت عده از اهالی را محروم کنند و برای اینکه بقدر امکان بین این دو نظریه مخالف التیامی داده شده باشد لابد شده اند مجالنا در ایران چهار محکمه استیناف در ایالات و یکی در مرکز قائل شدند و البته اگر وسائل مالی بدهما اجازه داد چنانچه در بعضی جا ها هم سابق بود از قبیل اصفهان همدان مازندران و سایر جاها محاکم استیناف بایستی تأسیس بشود زیرا دور از انصاف است که در یک مملکتی مثل ایران فوق العاده وسیع و از طرف دیگر وسائل نقلیه اش بطنی است یک نفر آدم مثلاً برای دادن عرض حال استینافی صد یا پنجاه فرسخ راه را طی کند و اینکه اشکال داشتند چرا بیش بیٹی نشده است

این فقط از نقطه نظر این بود که تقلیل در بودجه بشود و فعلاً هم نهایت درجه میل را وزارت عدلیه دارد که مجلس شورای ملی تصویب کند که در هر جای ایران محکمه استیناف تشکیل دهند و راجع به محکمه صلحیه هم همین نظر را داشتند باز بنده عرض می کنم که اگر می خواستیم در تمام نقاط محاکم ابتدائی یا محکمه صلحیه تشکیل می شد و از نقطه نظر تقلیل بودجه این هم نمی شد اگر باز هم مجلس شورای ملی تصویب کند که در تمام نقاط و قصبه ها و تمام شهرها محکمه ابتدائی و صلحیه تشکیل و تأسیس کنند با این هم وزارت عدلیه کمال موافقت را دارد و فوراً پس از تصویب بودجه آن در تمام نقاط این محاکم را تشکیل می دهد و این که فرمودند در بندر لنگه اگر یک نفر دو واریش از صد تومان تجاوز کرد بایستی به پو شهر بیاید این را اشتباه فرمودند زیرا که وزارت عدلیه برای اینکه این اشکالات پیش نیاید پیشنهاد کرده و کمسیون هم تصویب کند که یک قانونی نوشته شود که بموجب آن حق رسیدگی محکمه صلحیه تا ۴۰۰ تومان باشد آن وقت یک دهوی ۵۰۰ تومانی یا صد تومانی مجبور نمی شوند که بیک مراکز دور برای احقاق حق خود بروند و دیگر آنکه وارد در جزئیات بودجه شدند و این مبلغ را زیاد دانستند و تصور می کنم این اظهارات ایشان با اظهارات اولیه شان تباین دارد برای اینکه فرمایشات بدوی ایشان این بود که بودجه کم است و باید در تمام شهرها و قصبه ها محاکم ابتدائی و صلحیه ها و در شهرهای بالنسبه مهم تر استیناف باید تأسیس بشود در صورتی که با این ترتیب دیگر نمی شود از بودجه کسر نمود و دیگر در ضمن اشکالاتی که نسبت باین لایحه فرمودند که اگر کسر میکنند از ضمه و وزیر درستان میبکشد این طور

نیست برای اینکه اگر خاطر آقایان باشد در بودجه سال قبل وزیر عدلیه هزار تومان و پیشخدمت ۱۵ تومان می گرفت حالا در این بودجه وزیر ۷۵۰ تومان و پیشخدمت ۱۸ تومان میگیرد کدر حقیقه اگر بتناسب هم ملاحظه کنیم می بینیم یک ربع از حقوق وزیر کم شده و یک ربع بر حقوق پیشخدمت اضافه شده است

و دیگر اینکه فرمودند یک بسط و تفصیلی قائل شده اند و یک قسمت عده بودجه تعلق بر مرکز دارد این مسئله فهری است زیرا خودشان تذکر دادند که مثلا یک قلم بودجه وزارت خانه است که در سایر جاهایست و دیوان تمیز است که در سایر ولایات نمی تواند باشد اگر ملاحظه تناسب را بکنند خواهند دید این کثرت بودجه مرکز به تناسب جمعیت و کثرت دهاوی است البته باید در یک شهر ۳۰۰ هزار نفری ۲۰ شبعه محکمه استیناف و در یک شهر ۵۰ هزار نفری یک شبعه و این اختلاف مبلغ که بنظر تان رسید فهری و غیر قابل اعتراض است و تصور می کنم اگر خودشان مباشرت بتدوین یک بودجه بکنند فها همین تفاوتها را در آنجا ملحوظ خواهند کرد و این که فرمودند حکام دخالت در امور قضائی می کنند بنده باز می بینم یک تباینی با فرمایش اولی ایشان دارد زیرا اولی می فرمایند چرا در قصبات و قراه و ایالات ولایات صلحیه و محاکم تشکیل و در تانی می فرمایند چرا حکام در امر حقوق دخالت میکنند و بنده گمان می کنم لازم نیست این راحل کنیم ولی باز هم عرض می کنم که اول انفکاک بین قوه قضائیه و قوه مجریه تشکیل محاکم است مادام که محکمه تشکیل نشده است نمی توان محاکم را منع کرد از دخالت در امر حقوقی و البته وقتی که محاکم تشکیل شد و وسایل رسیدگی برای مردم فراهم شد همان روز وزارت عدلیه می تواند جلو گیری کند

پس اگر می خواهند قائل انفکاک قوه مجریه از قوه قضائیه باشند باید قائل به بسط و تفصیل عدلیه هم باشند والا مادام که بسط و تفصیل عدلیه قائل نشویم نمی توان کاملاً این دو قوه را از یکدیگر تفکیک نمود و بالاخره باید در تمام ولایات باندازه که بودجه مملکت اجازه میدهد و مجلس شورای ملی اعتبار تصویب میکند محاکم اعم از ابتدائی یا استیناف یا صلحیه تشکیل داد پس اگر دقت در این بودجه بفرمائید با عطف توجه بقانون تشکیلات و اصول محاکمات که در دست است خواهند دید که وزارت عدلیه مجبور است که بودجه خود را تطبیق با تشکیلات خود کند والا اسباب اشکال می شود باز هم عرض می کنم که وزارت عدلیه حسن استقبال خواهد نمود که اگر آقایان پیشنهاد کنند و مجلس شورای ملی هم تصویب نماید که در تمام قراه و قصبات

و بالاخره در تمام شهرها محاکم صلحیه و ابتدائی تشکیل شود و اینکه مناقعت باین بودجه کرده ایم برای این است که بودجه اجازه نمی دهد و امیدوارم برای سال آینده این نواقص که آقایان در نظر دارند و وزارت عدلیه هم در نظر دارد از قبیل تأسیس یک شبعه استیناف در بعضی ولایات در بودجه پیش بینی شود و اینکه اشاره به مدرسه حقوق فرمودند گویا درست در این ماده که جزئیات مغارج مدرسه حقوق مراکز می کنند وقت فرمودند برای این که اگر دقت فرموده بودند تصدیق می کردند که بعضی مغارج ۳ ماهه وده روز و بعضی چهار ماهه است باین معنی که این بودجه مدرسه حقوق فقط از برای ۳ ماه چهار ماه اول هذمه است و بقیه بیٹی شده است و الا ن ولی فقط پارسال وجود داشت و البته آقایان تصدیق دارند که دوره مدرسه یک قسمت از سال حاضر و یک قسمت از سال گذشته است و مثل سایر تأسیسات نیست که بودجه آن ها سال بسال تصویب می شود بودجه این مدرسه را یک قسمت از سال گذشته و یک قسمت از سال بعد را در بردارد بعبارت اخری سته تدریس مطابق با سته مالیاتی نمیکنند باین جهت برای مدتی کداتر بوده یک قدری پیش بینی شده است ولی مجالنا مدرسه حقوقی وجود ندارد و افتتاح آن موقوف به تصویب کنتراهای مسلمین حقوق که بمجلس پیش نهاد شده است خواهد بود

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - البته آقایان فراموش نفرموده اند یک بودجه اعتباری و بقول آقای سردار معظم یک چهار دیواری تعیین فرمودند که تقریباً بالغ بر چهل چهار کروڑ تومان مغارج بود و در مقابل هایداتی که مالیه صورت داده سی و نه کروڑ است که در نتیجه ۵ کروڑ کسر هایدات بود و اگر ما مغارج را در حدود همان چهار دیواری تعیین کنیم بازه کروڑ تومان کسر داریم کدر مقابل اینکسر مجبوریم یا مالیات فوق العاده بر مردم تحمیل کنیم یا اخاصجات و سایر چیزها را بمرض فروش بیآوریم ولی حالامی بینم بودجه وزارت خانه از آن ۴ دیواری تجاوز کرده دو مقابل یک مقابل و نیم نوشته شده و معلوم می شود آقایان که این بودجه را نوشته اند تصور نمیکنند که این وجوهات باید تادیه شود بودجه که برای اعتباری معین میگردند در آن وقت با آن عمل بنده مخالف بودم و یک عده دیگر از آقایان هم مخالف بودند از باقی میماند بنده عقیده ام این است مایباید سسی کنیم مطابق همان بودجه که آقای سر دار معظم نوشته که ۴ صد هزار تومان است

بودجه وزارت عدلیه را تصویب کنیم زیرا باین حال باز تقریباً ۵ کروڑ کسر هایدی داریم و باید حتی المقدور بایک وسایلی کسر بودجه را مرتفع کنیم و برای توازن جمع و خرج مایباید فرض کنیم و مایباید منابع ثروت را در نظر بگیریم قرضه را که گمان نمیکنم مجلس شورای ملی تصویب کند تهیه منابع ثروت هم که گمان نمیکنم باینس زودی برای مامیس گردد و اگر حقوق وزارتخانه را در حدود همین اعتبار می پردازند باز هر وزارتخانه هشت نه ماه حقوقشان عقب افتاده است مثل اداره نظمی و وزارت معارف که مدتی بهمین جهت تعطیل کردند و اگر بنا باشد بودجه وزارتخانها بیشتر از این باشد بطریق اولی از عهده تادیه آن بر نمی آئیم ما مایباید چیزی تصویب کنیم که حرف باشد بلکه بالاخره هر چه تصویب می کنیم باید تادیه شود در اینصورت باید فقهید از کجا باید پرداخت شود بنده حدود چهار صد هزار تومان نوشت بلکه اگر بتوانیم از این مبلغ چیزی هم کسر کنیم برای مملکت مفید تر خواهد بود اگر چنانچه نتوانستیم اقلاً چیزی زیادتر نکشیم

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای زنجانی

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - بنده هم تائبک درجه مخالفم

رئیس - آقای حاج میرزا هلی محمد

حاج مهزاعلی محمد دولت آبادی - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله چطور؟

حاج شیخ اسدالله - بنده پیشنهادی کرده ام

رئیس - آقای فتح الدوله

فتح الدوله - در موقه گذشتن آنورده اعتبار از مجلس که برای هر وزارتخانه یک اعتباری معین میگردند در آن وقت با آن عمل بنده مخالف بودم و یک عده دیگر از آقایان هم مخالف بودند از باقی میماند بنده عقیده ام این است مایباید سسی کنیم مطابق همان بودجه که آقای سر دار معظم نوشته که ۴ صد هزار تومان است

داده اند باید مطابق احتیاجات و ضروریات وزارت خانها باشد مخصوصاً در نظر دارم که عدلیه را مثل زدم و عرض کردم این چهار صد هزار تومان بودجه که برای عدلیه معین شده کافی نیست در صورتی که بودجه که بعضی وزارتخانها از قبیل وزارت داخله را زیاد می دانستیم چنانچه وقتی که وارد شدید ملاحظه فرمودید اعتباری که برای عدلیه منظور شده بود خیلی کم بود همین طور اعتبار وزارت داخله را در موقه عمل دیدید زیاد است راجع بمخالف هائی که آقای دست غیب اظهار فرمودند آقای منصور السلطنه جواب دادند و دیگر بنده زائد می دانم چیزی عرض کنم

اما در جواب آقای حاج مرتضی که فرمودند بودجه باید در حدود چهار دیواری باشد عرض می کنم آن چهار دیواری اساس نداشت و بکلی انگلی بود بی کار خودش رفت باید ضروریات هر وزارتخانه را دید و در حدود احتیاجات آن ها بودجه نوشت قانون تشکیلاتی از مجلس گذشته و در روی همان تشکیلات باید بودجه عدلیه را تنظیم کرد و بنده به چه چه این مبلغ را زیاد نمی دانم مگر این که بگوئیم با آن چهار صد هزار تومان که سابقاً از مجلس گذشته فقط تشکیلات مرکز را مرتب کنیم و ولایات را محروم گذاریم بنده باین مسئله معتقد نیستم و همانطور که آقای دست غیب فرمودند هلت ندا در ولایات را از تشکیلات محروم کنیم و اگر تأسیساتی در مملکت هست باید در تمام مملکت باشد نه این که اختصاص داشته باشد این است که بنده کاملاً باین بودجه عدلیه موافقم و اگر ضمناً بعضی چیزها را از قبیل مدرسه حقوق یا اداره مستشاری زائد میدانیم در ضمن مواد اظهار کرد والا اساساً موافق و بنظر بنده این بودجه چیز زیادی نیست بلاوه الا تقریباً نه ماه از سال گذشته و اگر این تشکیلات را ما زیاد یا کم بدانیم باید حقوق این اعضائی که نه ماه است در عدلیه خدمت می کنند با آنها به هم و بعد مرخصشان کنیم و تصویب این بودجه برای یکسال است و باید این را تصویب کنیم آنوقت اگر در تشکیلات عدلیه حرفی داریم خوب است در خارج بنشینیم و با هم مذاکره کنیم و یک بودجه جدیدی نوشته تشکیلات عدلیه را روی آن بودجه تنظیم کنیم والا این بودجه که مان گذشته است و خرج آن بمصارف باشم تأثیری ندارد زیرا اعضاء کار خودشان را کرده اند و باید یول آنها را به هم وردشان کنیم و بعقیده بنده مخالفت با گذشته چندان ضرورت ندارد

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - مخالفی که بنده دارم با بودجه است که بمبلغش تجاوز از شصت هزار تومان است و چنانچه گفته شد فعلاً ما یک محل صلحیه سرشاری نداریم که اینجا را بپردازیم از این گذشته سال قریب با تمام است از همه اینها که صرف نظر شود اگر آقایان در نظر داشته باشند یک وقتی در کمسیون بودجه برای تسریع گذراندن بودجه با اصطلاح آقای سردار معظم که آقای حاج شیخ مرتضی یاد آوری فرمودند یک چهار دیواری منظور شد و ما هم در بودجه وزارت فوائد عامه سسی کردیم که از این حدود خارج نشویم و اگر بنا شود امروزه از حدود این چهار دیواری خارج شویم طبیعتاً مبلتی بر بودجه اضافه خواهد شد و وقتی که بودجه ها را سنگین کردیم فها تادیه حقوق ادارات نظمی و معارف و غیره که امروز بواسطه بی یولی تعطیل کرده اند بسیار مشکل خواهد شد بلاوه در موقه که بودجه چهار دیواری تصویب شد چندان به هم بیش بینی نشده بلکه متناسب با موقه و ضروریات وزارتخانها منظور شده بود حالا فصل سوم را برای اینکه آقایان فراموش نفرمایند بیکور می خوانم فصل سوم - ولایات - حوزة های بدایتی ۱۸ محکمه بدایت برای رشت ۰ ساری و بار فروش ۰ استر آباد زنجان قزوین ۰ شاهرود و سمنان و دامغان و قم و ساوه و یزد و همدان و بروجرد و ملایر و تویسرکان و کرمانشاهان و کردستان و عراق و مرستان ۰ چهار شبعه ثانیه بدایت برای اصفهان و همدان و عراق و رشت و یک محکمه تجارت برای رشت و ۲۰ محکمه صلحیه برای اصفهان ۲ همدان ۱ رشت ۲ ساری ۱ بار فروش ۱ استر آباد ۱ شاهرود ۱ قزوین ۱ زنجان ۱ کرمانشاهان ۱ کردستان ۱ قم ۱ کاشان ۱ عراق ۱ ملایر ۱ یزد ۱ شوش ترا بروجرد ۱ و همچنین حوزة های صلحیه ها ۱۷ محکمه برای انزلی ۰ لاهیجان ۰ لنگرود ۰ آمل ۰ نور ۰ تنکابن ۰ گروس ۰ کلیانگان ۰ کمره ۰ خوانسار ۰ نهاوند ۰ نائین ۰ قمشه ۰ دزفول ۰ ناصری ۰ سمنان ۰ دامغان ۰ ساوه

و فعلاً مذاکراتی در مجلس می شود مثل این است که می خواهند یک حس مرکزیت و ولایاتی تولید کنند البته همه مملکت یکی است و تشکیلات هم تدریجی است اول باید از مرکز شروع شود تا کم کم ولایات برسد اگر بخواهیم برای بندر لنگه استیناف درست کنیم بدیهی است نه بودجه مملکت کفایت می کند نه استعداد دارد که اعضاء از مرکز بآنجا بروند بنا بر این این اندازه که اینجا معین شده خوب است

و برای امسال کافی است تا انشاء الله برای سالهای بعد در صورتیکه هایداتی باشد مجلسهای بعد تشکیلات وسیعتری خواهند داد ولی حالا اگر آقایان نمایندگان ولایات بخواهند که ولایات اطراف هم از قبیل بندر لنگه یا ارومیه یا جاهای دیگر مثل مرکز معاکم ابتدائی یا استیفاء و تیز داشته باشند (اگرچه آقای دستغیب قائل شدند که تمیز فقط برای مرکز است نه بودجه کافی خواهد بود و نه فرضاً هم این رأی اکثریت داشته باشد در موقع عمل عملی و مفید خواهد بود و نه وسایلی برای انجام این کار دارند چنانچه در دوره دوم ما بابت حرارتی قانونی گذرانیدیم که تصویبات اجباری باشد مرحوم صنایع الدوله که در آن وقت وزیر معارف بودند اظهار کردند که اهالی طهران بجهای خود را که بسن هفت سالگی رسیده اند زکورتاً و اناناً بوزارت علوم بیاورند و بکویند با اینکه تصویبات اجباری است ما پولهم می دهیم معاهد من آن قدر اطاعت ندارم که آنها را جا بدم و فرضاً هم این رأی را بدهید در خود تهران عملی نخواهد بود چه رسد بسایر ولایات

ما اظهار کردیم رأی را می دهیم و شما هم وسایل آن را تهیه کنید. بالاخره آن را رأی دادیم غرض این است با اینکه در دوره دوم این رأی داده شد تصویبات اجباری نشد و حالاهم اگر آقایان رأی بدهند در ولایاتی که اسم برده شد تشکیلاتی بشود قطعاً تا آخر سال هیچ تشکیلاتی دایر نخواهد شد. و جز اینکه بودجه سنگین شود و باب زحمت برای لایحه تفریح بودجه که تا بحال نیامده و معلوم نیست کی خواهد آمد بشود فایده دیگری نخواهد داشت ولی بطور معترضه عرض می کنم از قراریکه شنیده ام از آن مبلغ چهل هزار تومان اعتباری که برای وزراء معین شده بود چیزی باقی نمانده بنابراین جز اسباب زحمت چیز دیگری نخواهد بود و بنده معتقدم حالاً که این قدر در کلیات صحبت می کنیم دیگر در مواد خیلی مذاکره نشود اگر لازم است این مواد خوانده بشود بخوائیم کازودتر مطرح شده و بدون مذاکره زیاد رأی بدهیم تا شاید این بودجه تمام شود و الا اگر بخواهیم در مواد مثل کلیات زیاد صحبت کنیم و پیشنهاد کنیم البته این بودجه برای اول حمل آتیه نخواهد گذشت و برای کمسیون بودجه جدید زمینه دیگر باقی نمی ماند.

بنابراین بنده اینطور بپلوی خودم حساب کرده ام که جمع کل ۷۶۷۷۵۸ تومان است و از این مبلغ سیصد و سیزده هزار و شصت و بیست تومان است که موضوع ندارد و باید تهیه شود الباقی ۴۵۴۳۸ تومان است آنچه را که بنده احساس کرده

و با آقایان مذاکره کردم گمان می کنم یک عده زیادی از آقایان موافقتند که باین بودجه رأی داده شود و اضافه تشکیلات راهم برای بودجه سه آتیه پیش نهاد کرده و به مجلس بیاورند این مسئله سوتفاهم نشود مقصود این است که تشکیلات جدید شروع شود و از حال شروع بتهیه مقدمات بکنند تا اول حمل بودجه آنها از اول حمل تصویب شود و اگر این تشکیلات آخر ولایات را هم که اسم بردند با محکم استیفاء همه آن مجموعاً ضمیمه کنیم می شود صد و پنجاه هزار و چهل تومان و این مبلغ برای یک سال است و اگر این تأسیسات را برای سه ماه از سال قائل شویم و بخواهیم تشکیلات را الان شروع کنیم ربع این مبلغ بیست و شش هزار تومان می شود و ممکن است هم آن چهار صد هزار تومان که در حدود اعتبار معین شده بود رأی بدهیم و هم ۲۶۹ هزار تومان رأی داده باشیم که هم زیاد از حدود اعتبار تجاوز نکرده باشیم و تشکیلات هم داده باشیم در حال بنده طرفدار این دو پیشنهاد هستم و هر کدام از این دو پیشنهاد نهاد در مجلس مطرح شود بنده موافقت فعلاً همان پیشنهاد اولی را نوشته ام و آقای نصیر السلطنه هم امضاء فرموده اند و به مقام محترم ریاست تقدیم می کنم و اگر آن پیشنهاد دیگر هم مطرح شود با آنها موافقت زیرا کم است و حداقل آن بیست و شش هزار تومان است.

مغیر - بنده در ضمن مذاکره با آقای منصور السلطنه و تبادل نظر با بعضی از رفقای کمسیون باینکه قسمت از اظهارات شاهزاده سلیمان میرزا موافقم.

در صفحه یازده بودجه عدلیه اگر ملاحظه فرمائید یک صورت جزئی معین شده است که جمع آن میشود صد و پنجاه و شش هزار و هشت صد و ده تومان و چون موقعی که این بودجه به مجلس آمد ششماه از اول سال گذشته بود لذا آن صد و پنجاه و شش هزار و هشت صد و ده تومان را از جمع کل موضوع کردیم حالاً هم ۳ ماه بیشتر باخر سال نمانده است و در این سه ماه هم مؤسسات جدید را نمی توان تشکیل داد و در نتیجه مذاکراتی که با آقای معاون عدلیه کردم می بینم ایشان هم موافقتند که ما این تشکیلات جدید را تا آخر سال بحساب نیاریم و بالاخره همانطور که شاهزاده سلیمان میرزا حساب کردند اگر ما این مبلغ را از بودجه یک ساله کسر کنیم باقی مانده چهار صد و پنجاه و چهار هزار و صد و سی و هشت تومان و با این پیشنهاد بنده هم از طرف کمسیون بودجه می توانیم موافقت کنیم ولی یک اشکال جزئی بیش می آید که آن اشکال راهم در موقع تنفس در ضمن مذاکره با آقای منصور السلطنه و بین خودمان می توانیم رفع کنیم و آن اشکال این است که

تشیلاتی که جدیداً پیش بینی شده بود یک قسمت جزئی از آنها تأسیس شده است و برای اینکه آنها را بتوان نگاهداری کرد باید یک مبلغ جزئی بر چهار صد و پنجاه و چهار هزار و صد و سی و هشت تومان افزود یا آنکه اگر وزارت عدلیه موافقت کند او را در همین حدود چهار صد و پنجاه هزار تومان آزاد بگذاریم که خودش یک کم بزیادهائی کرده بهر نحو که صلاح می دانند و میخواهند یکی دوتا از ضمیمه ها یا معاکم استیفاء را لغو کرده و بالاخره طوری ترتیب دهد که آن ادارات هم باقی بمانند بهر جهت این مسئله چندان اشکالی ندارد و نسبت بمبلغ کلی بودجه می بینم موافقتی بین کمسیون و وزارت عدلیه و آقایان حاصل شده است و در جزئیات هم در موقع تنفس مختصر مذاکره نموده و امید داریم که همین امروز بعد از تنفس بتوانیم عمل این بودجه را تمام کرده و وزارت عدلیه را بیش از این معطل نگذاریم.

رئیس - کمسیون تقاضا میکند که بقیه مذاکرات بماند برای بعد از تنفس (جمعاً گفتند - صحیح است)

آقای سید یعقوب - بنده یک تقاضائی داشتم اجازه می فرمائید عرض کنم رئیس - بفرمائید

آقای سید یعقوب - راجع باین نه نفر از اعضا احضار که منفصل شده اند بقدری بمقام ریاست و کمسیون هراض وارد آورده اند که مافوق ندارد تقاضا میکنم در موقع تنفس یک تکبری هم برای آنها بشود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - رأیرت جدیدی از کمسیون بودجه رسیده است قرائت می شود (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱ - مبلغ سیصد هزار تومان برای عدلیه اعتبار داده شود.

ماده ۲ - یکصد و نود و یک هزار و هفتصد و پنجاه و نه تومان و پنجاه و نه تومان و پنجاه و نه تومان اعتبار داده شود. در صورتی که این اعتبار در اول سال داده شده است اگر آقای مغیر صلاح بدانند نوشته شود داده شد این مسئله از نقطه نظر عبارات فرق نمی کند زیرا آن اعتباریکه سابق داده شد صحیح است و دوم مرتبه در آن رأی نخواهیم داد

رئیس - دیگر مخالفی نیست؟

محمد هاشم میرزا - بنده عرض دارم

رئیس - بفرمائید

شیخ الاسلام - بنده یک عرض دارم

رئیس - بفرمائید

محمد هاشم میرزا - این که در اینجانب نوشته شده است فلان قدر اعتبار داده می شود معلوم نیست مطابق پیشنهاد کدام یک از وزراء این اعتبار را تصویب مینمایند بودجه عدلیه نوشته شد و کمسیون بودجه رسماً تشکیل نشد که این مواد از طرف

کمسیون باشد و در نتیجه مذاکرات و موافقتی که بین آقایان حاصل شد این مواد نوشته شد کمسیون هم آنرا پذیرفت.

رئیس - خوب آقایانیکه پیشنهاد داده اند مسترد میدانند یا خیر؟

سید الملک - یکی از پیشنهاد کنندگان بنده بودم و پیشنهاد خود را مسترد میدانم و یک پیشنهاد دیگری هست که آنرا تقدیم میدانم و آن هم راجع به یک حوزه استیفاءی است در اصفهان و مغارج آنها هم بیش از هزار و نه صد و شصت تومان نمی شود.

رئیس - خطاب بجای میرزا مرتضی پیشنهاد خودتان را مسترد مینمایید؟

حاج میرزا رضی - بلی

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله چطور؟

حاج شیخ اسدالله - بلی مسترد میدانم.

رئیس - آقای سلیمان میرزا

سلیمان میرزا - بلی بنده هم با رأیرت جدید موافقت کردم و پیشنهاد را مسترد میدانم.

رئیس - باید رأی گرفته شود

محمد هاشم میرزا - بنده هم پیشنهادی تقدیم داشته بودم

رئیس - بموقع قرائت میشود

آقایانی که شور درمواد را تصویب میکنند قیام فرمایند

رئیس - (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول (بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - در این ماده مخالفی نیست؟

شیخ الاسلام - بنده یک عرض دارم

رئیس - بفرمائید

شیخ الاسلام در این ماده نوشته شده است مبلغ سیصد هزار تومان برای مغارج نه ماهه اول سال ۱۳۰۱ بوزارت عدلیه اعتبار داده شود. در صورتی که این اعتبار در اول سال داده شده است اگر آقای مغیر صلاح بدانند نوشته شود داده شد این مسئله از نقطه نظر عبارات فرق نمی کند زیرا آن اعتباریکه سابق داده شد صحیح است و دوم مرتبه در آن رأی نخواهیم داد

رئیس - دیگر مخالفی نیست؟

محمد هاشم میرزا - بنده عرض دارم

رئیس - بفرمائید

محمد هاشم میرزا - این که در اینجانب نوشته شده است فلان قدر اعتبار داده می شود معلوم نیست مطابق پیشنهاد کدام یک از وزراء این اعتبار را تصویب مینمایند بودجه عدلیه نوشته شد و کمسیون بودجه رسماً تشکیل نشد که این مواد از طرف

مستشار السلطنه است یا مطابق پیشنهاد دست توضیح بدهند که مطابق کدام یک از آنها این اعتبار داده میشود

معاون وزارت عدلیه - مأخذ این پیشنهادی است که در حدود شصت هزار تومان شده منتهی برای سه ماهه اول سال مطابق اعتباری که تصویب شده بود بمغارج تومان تصویب میشود ولی چون بلی بعنوان تشکیلات جدید در بودجه پیش بینی شده ربع آن برای سه ماهه آخر سال اضافه بر مبلغ بودجه تصویب میشود و در صورت مطابق تشکیلاتی است که در عدلیه موجود و معمول به بوده است

رئیس - آقای قی (اجازه)

آقای میرزا ابراهیم قی - این مؤسسه که در سه چهار ماه قبل جدیداً تأسیس شده است مثل قوم فرقه آبا آنها هم تأمین میشود یا خیر چون سه ماه بیشتر از آخر سال نمانده آنها حذف میشود

مغیر - این موضوع را باید با کفایت کرد بنظر وزارت عدلیه زیرا امروز بودجه اگر ما تصویب می کنیم در حدود همان چهار صد هزار تومان بودجه سابق است و وزارت عدلیه باید خودش آنرا اصلاح کند

رئیس - ماده اول دیگر مخالفی ندارد؟ رأی می گیریم آقایانی که سده اول را تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم بشرح سابق قرائت شد

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - از اول قریب سال گذشته که کمسیون بودجه تشکیل شد تا اکنون قریب ۱۳ سال است و در این مدت راجع به بودجه عدلیه مذاکراتی شد و کابینه های مختلفی گردی کار آمد هر کدام راجع به این بودجه پیش نهادی کردند و آقایان نمایندگان هم بطور موافق و مخالف مذاکراتی نمودند و بالاخره در حدود ۴ صد هزار تومان که آقای سردار معظم پیشنهاد نمودند توافق حاصل شد و صورت جزئی هم آوردند که مورد تصدیق واقع شد بعد هم یک صورت جزء دیگری به مجلس رساندند که بعضی نقاط را اضافه نموده و در آن بودجه علاوه بر چهار صد هزار تومان بود که می گفتند اگر مجلس آن اضافات را هم تصویب کند معاکم اضافی هم تشکیل خواهد شد و بعد از ایشان کابینه های بعد کم کم معاکم اضافی را یاد کردند یا این که حالا بودجه آنها را رسانده اند به هفتصد و شصت هزار تومان بنده این مقدار را زیاد می دانم اگر

بخواهیم برای این سه ماه آخر سال معاکم اضافی را تصویب کنیم باید ربع همان صد و پنجاه هزار تومان پیشنهادی آقای سردار معظم را که کمسیون هم تصویب نموده است تصویب کنیم. به علاوه این نکته راهم نباید فراموش کرد که وضعیت عدلیه با سابق فرق کرده است زیرا سابق نظر ما این بود که بعضی معاکم تأسیس شود که بزودی بتوانند بکارها رسیدگی کنند ولی حالا بعد از آنکه آن چند ماده توفیقی از قانون معاکم اجرا شود خیلی از مسائل به معاضد شرع رجوع خواهد شد و معاکم باندازه سابق کار نخواهند داشت زیرا در سابق در بین بیست و یاسی معاکم و پس از چند ماه تازه یکی از مسائل به معاضد شرع رجوع میشد ولی حالا به موجب همان مواد توفیقی که اجرا شده است مغارج تقریباً نصف شده است و آقایان هم به چه وجه نباید نگران باشند که این اندازه کفاف نخواهد داد و آنطور راهم که آقای مغیر - این موضوع را باید با کفایت کرد بنظر وزارت عدلیه زیرا امروز بودجه اگر ما تصویب می کنیم در حدود همان چهار صد هزار تومان بودجه سابق است و وزارت عدلیه باید خودش آنرا اصلاح کند

رئیس - ماده اول دیگر مخالفی ندارد؟ رأی می گیریم آقایانی که سده اول را تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم بشرح سابق قرائت شد

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - از اول قریب سال گذشته که کمسیون بودجه تشکیل شد تا اکنون قریب ۱۳ سال است و در این مدت راجع به بودجه عدلیه مذاکراتی شد و کابینه های مختلفی گردی کار آمد هر کدام راجع به این بودجه پیش نهادی کردند و آقایان نمایندگان هم بطور موافق و مخالف مذاکراتی نمودند و بالاخره در حدود ۴ صد هزار تومان که آقای سردار معظم پیشنهاد نمودند توافق حاصل شد و صورت جزئی هم آوردند که مورد تصدیق واقع شد بعد هم یک صورت جزء دیگری به مجلس رساندند که بعضی نقاط را اضافه نموده و در آن بودجه علاوه بر چهار صد هزار تومان بود که می گفتند اگر مجلس آن اضافات را هم تصویب کند معاکم اضافی هم تشکیل خواهد شد و بعد از ایشان کابینه های بعد کم کم معاکم اضافی را یاد کردند یا این که حالا بودجه آنها را رسانده اند به هفتصد و شصت هزار تومان بنده این مقدار را زیاد می دانم اگر

رئیس - رأی می گیریم پیشنهاد آقای محمد هاشم میرزا

محمد هاشم میرزا - تقاضای کنم پیشنهاد قرائت شود (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که ماده اول بطریق ذیل نوشته شود.

ماده اول - مجلس شورای ملی بودجه وزارت عدلیه را برای سال ۱۳۰۱ بمبلغ چهار صد هزار تومان مطابق قانون اعتباری مصوبه دوم حوت تصویب می نماید و مبلغ بیست و شش هزار تومان برای تشکیلات جدید از قرار فصل سوم پیشنهادی آقای سردار معظم که تصویب کمسیون بودجه سابقاً رسیده است برای سه ماهه آخر سال اعتبار داده می شود.

محمد هاشم میرزا

رئیس - مطابق پیشنهاد آقای محمد هاشم میرزا مبلغ ماده دوم صد و بیست و شش هزار تومان می شود رأی می گیریم

قایل توجه بودن پیشنهاد آقای محمد هاشم میرزا آقایانی که قایل توجه می دانند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قایل توجه نشد فصل اول (بمضمون ذیل قرائت شد)

فصل اول تشکیلات مرکزی

ماده شرح ماده

۱ دائره وزارتی

مبلغ سالیانه

قران تومان

۲ ۱۲۶۰۰

۳ ۳۱۰۰

رئیس - رأی می گیریم به ربع نصرت الدوله

نصرت الدوله - ممکن است ربع ارقام مذکوره در بودجه رأی داده شود زیرا اگر بخواهیم حساب بکنیم طول خواهد کشید

یکتفر از نمایندگان - خیر ممکن نیست و باید حساب بکنیم و واضح شود.

رئیس - رأی می گیریم بر ربع دوازده هزار و شصت تومان که سه هزار و صد و پنجاه تومان می شود آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم (بشرح ذیل قرائت شد)

۲ - اداره کابینه ویرستل عده اعضاء (۲۱) مبلغ سالیانه (۱۴۱۹۰) تومان

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - ربع چهارده هزار و صد و نود تومان رانمی توان رأی داد زیرا هزار و صد و هفتاد تومان اعتبار کابینه مستشاری را

باید کسر نموده و به ربع باقی مانده باید رأی داد

مغیر - صحیح است

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده نسبت بیک قلم این ماده عرض دارم و آن راجع بر رئیس کابینه است که حقوق او را در ماه صد و هشتاد تومان معین کرده اند در صورتی که شهره رؤسای ادارات دیگر را مثل اداره امور دیوست تومان معین نموده اند و سبب اینست که حقوق رئیس کابینه را دیوست تومان معین نموده اند این بود که وقتی در کمسیون باین قلم رسیدیم مذاکره شد که حقوق مدیرهای ادارات در ماه صد و هشتاد تومان معین شود در حالیکه حقوق یک قسمت از مدیرها قبلاً دیوست تومان تصویب شده بود ولی این قلم ۱۸۰ تومان تصویب شد

بنده با این اختلاف بکلی مغالم یا باید هم مدیرها را صد و هشتاد تومان معین کرد یا دیوست تومان خوب است آقای معاون عدلیه این مسئله را در نظر بگیرند با حقوق هم را دیوست تومان یا ۱۸۰ تومان معین کنند

معاون وزارت عدلیه - چون این بودجه برای سه ماهه آخر سال است و ممکن است از ۹ ماه اول سال این بی اعتباری جبران شود ولی چنانچه در کمسیون هم پیشنهاد کردم حالا هم پیشنهاد می کنم که حقوق رئیس کابینه هم دیوست تومان معین بشود

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - چیزی را که آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند پیشنهاد اضافی بر بودجه بود و گویا حق نداشته باشند به علاوه اگر بخواهیم داخل در این جزئیات بشویم تصور نمی کنم باین زودی هایتوانیم این بودجه را بگذرانیم و اگر خاطر آقای حاج شیخ اسدالله باشد برای رئیس کابینه وزارت فوائد ماهه هم ۱۵۰ تومان حقوق تصویب شد به علاوه همان طور که آقای معاون وزارت عدلیه هم فرمودند این بودجه برای سه ماه آخر سال است و مطابق قانون استخدام تمام حقوق ها را یک نواخت خواهد نوشت و مخصوصاً برای پیشنهاد کنیم این بودجه را بگذرد علاوه بر قانون استخدام هم زمینه برای سال آتیه بشود و هم اعضاء عدلیه راحت شوند در خارج توافقی نظر حاصل شد و اگر بناهوه این قبیل پیشنهادها بشود تصور نمی کنم باین زودی ها موفق بشویم که این بودجه را بگذرانیم

مغیر - برای اینکه می خواهیم این بودجه زود تر بگذرد تقاضا می کنم

آقای معاون وزارت عدلیه هم این پیشنهاد اضافی را بفرمایند و از آقای حاج شیخ اسدالله هم تقاضای کمی این مسئله را مطرح نفرمایند تا انشاءالله این بودجه زودتر بگذرد و برای بودجه سنه آتی به البته مطابق قانون استخدام تمام این مسائل مرتب خواهد شد

رئیس - رأی می گیریم بماده دوم بمد از وضع هزار و صد و هفتاد تومان مضارح کابینه مستشاری باقی می ماند سیزده هزار و بیست تومان رای می گیریم بربع سیزده هزار و بیست تومان که می شود سه هزار و دو بیست و پنج تومان آقایانی که این ماده را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سوم

بترتیب ذیل خوانده شد

۳ - اداره امور قضائی عده اعضاء

(۹ نفر حقوق سالیانه (۸۱۰۰) تومان

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبد الوهاب -

بنده می خواستم بدانم اداره امور

قضائی شغل چیست ؟ و چه کار می کند

و این پول را در مقابل چه خدمتی باو می

دهند ؟ آقای مظهر یا آقای معاون وزارت

عدلیه یکی دو فقره از کارهای این اداره

را بفرمایند که بنده هم مستعضر شوم

معاون وزارت عدلیه - یکی از

طرق شکایات که در همه جای دنیا هم معمول

است شکایت از قضاة است و در سایر جاها

این قبیل شکایات هم در معاکم طرح میشود

ولی در ایران آن ترتیب را قبول نکرده اند

و اداره امور قضائی برای این تأسیس شده

است که اگر کسی از قضاة یا معاکم شکایت

داشته باشد بآن اداره رجوع کند و

اداره امور باید بشکایات رسیدگی کرده

اگر شکایت را وارد دید مطابق اصول معموله

قضات یا رؤساء معاکم را معاکمه مینماید

اداره امور برای این قبیل کارها است هر

شکایاتی از قضات یا رؤساء معاکم میشود

با اداره امور مراجعه میکنند و لایتنقطع این

اداره مشغول کار است و غالباً هم شکایات

غیر وارد است زیرا محکوم علیه که محکوم

واقع میشود برای تشریح قلب و من باب

این که شاید یک وسیله پیدا کند شکایت

می کند و اداره امور هم مجبور است که

بشکایت رسیدگی کند ولو اینکه شکایت

وارد قیروارد باشد.

رئیس - آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - در دستخطی که برای

تشکیلات وزارت عدلیه نوشته شده اداره

امور را بدو دائره تقسیم نموده اند دائره

حقوقی دائره جزائی و تکالیف زیادی

برای اداره امور معلوم شده است که در

حقیقت باید دزد بگیرد کاشف خیانت های قضاة باشد و باید مدعی العموم ها در تحت نظارت این اداره باشند و همین طور جریان معاکمات باید در تحت نظر این اداره باشد و همچنین باید احصائیه های معاکم و احکامی که از معاکم صادر میشود در تحت نظر او باشد و همچنین مراقبت در امور تمام معاکم داشته باشد که اعضاء معاکم نتوانند از حدود وظائف خود تخلف نمایند خلاصه اینکه وظائف این اداره خیلی مفصل است و بایستی مفتشین خیلی زیادی برای رسیدگی باین امور داشته باشد و بطوری که در قانون تشکیلات عدلیه تعیین شده این اداره بایستی دو دائره داشته باشد یکی برای رسیدگی بامور حقوقی و یکی برای رسیدگی بامور جزائی و معلوم نیست چرا این اداره را آنقدر در بودجه کوچک کرده اند و در صورتی که بایستی مفتشین و اعضاء زیادی داشته باشد فقط بذكر چند نفر منشی و ثبات قناعت نموده اند اعتراض دیگر بنده این است که مطابق آنچه شنیده میشود اداره امور در بعضی امور هم که رسیدگی نموده و ایرت میدهد باید ایرت های اداره ترتیب اثری داده نمی شود و مجلس مشاوره عالی برای صدور حکم تشکیل نمیشود و بالاخره عملیات اداره امور بکلی بی نتیجه میماند .

رئیس - آقایان مذاکرات را کافی میدانند؟

(جمعی از نمایندگان کافی است)

رئیس - رأی می گیریم بربع ماده

سوم بمبلغ دوهزار و ۲۵ تومان آقایانی

که این ماده را باین مبلغ تصویب می نمایند

قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

در ماده چهارم مخالفی نیست (اظهاری

نشد)

رئیس - رأی می گیریم بربع ماده

چهارم بمبلغ ۲۷۵۰ تومان آقایانی که

این مبلغ را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. بقیه مذاکرات

میماند بجلسه روز ۴ شنبه جلسه آتی روز

۳ شنبه ۳ ساعت و ربع قبل از ظهر دستور

قانون امتیاز نفت خواهد بود

آقای سلیمان میرزا

(اجازه)

سلیمان میرزا - می خواستم عرض کنم

چون تهیه و ترتیب بودجه سنه آتی ادارات

مربوط بگذشتن قانون استخدام است و از

قانون استخدام هم نك ماده الحاقیه بیشتر

باقی نمانده و ایرت آن هم حاضر شده

چنانچه مجلس موافقت فرماید روز ۳ شنبه

قانون استخدام هم جزو دستور معین شود

آن هم بایک رأی تکلیفش معلوم شود که هیئت دولت بتوانند بودجه های سنه آتی را زودتر تهیه و مجلس تقدیم نمایند

رئیس - در این خصوص مخالفتی نیست ؟

(بعضی از نمایندگان - خیر)

رئیس - پس جزء دستور خواهد بود .

(مجلس یکساعت بمد از ظهر ختم

شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملك

جلسه صد و هشتاد و دوم

صورت مشروح مجلس یوم

سه شنبه سیزدهم برج قوس

۱۳۰۱ مطابق پانزدهم ربیع -

الثانیه ۱۳۰۴

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر

بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل

گردید (

صورت مجلس یوم يك شنبه

یازدهم قوس را آقای امیر ناصر قرائت

نمودند (

رئیس - صورت جلسه مخالفی

ندارد ؟

فتح الدوله - در صورت مجلس نوشته

شده است که در مذاکرات جلسه قبل بنده

گفته ام که چهار هزار تومان برای عدلیه

کافی نیست در صورتیکه بنده گفته ام ۴

صدهزار تومان اعتبار و باید چهار هزار

تبدیل بچهار صد هزار تومان بشود

رئیس - اصلاح میشود . قانون

استخدام مطرح است

(راپورت کمیون بشرح ذیل قرائت

شد)

ماده الحاقیه پیشنهادی آقای شیخ

الاسلام اصفهانی که بکمیون استخدام

ارجاع شده بود پس از مذاکرات کمیون

باتفاق آراء رد نمود . مظهر کمیون

استخدام ابراهیم زنجانی .

(ماده الحاقیه مزبور را نیز بشرح ذیل

قرائت نمودند)

ماده الحاقیه - تازمانی که مدرسه

متوسطه درهر ایالت یا ولایت تاسیس نشده

برای استخدام دولت تامنشی گری اول

تخصیلات ابتدائی کافی است .

(شیخ الاسلام اصفهانی)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده با ماده

موافقم .

رئیس - آقای جلیل الملك

(اجازه)

جلیل الملك - بنده با ایرت کمیون

موافقم

رئیس - آقای حائری زاده ؟

حائری زاده - بنده هم با ایرت کمیون